

Aan de leden**Datum**

8 juli 2021

Kenmerk

PEN/U202100509

Lbr. 21/056

Telefoonnummer

070 - 373 83 93

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Voortgang verplicht energielabel C voor kantoren in 2023 binnen uw gemeente

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Per 1 januari 2023 moeten kantoorgebouwen groter dan 100 m² minimaal energielabel C hebben . Dit geldt voor kantoren van derden maar ook voor uw eigen gemeentelijk vastgoed. Deze eis is in 2018 wettelijk vastgelegd in het Bouwbesluit en de datum waarop aan deze verplichting moet worden voldaan nadert snel.

Wat betekent dit voor uw gemeente?

Op basis van gegevens van RVO blijkt dat pas ongeveer 45% van alle kantoren in Nederland voldoet. Als een kantoor in 2023 niet aan de eisen voldoet, dan mag dit niet meer gebruikt worden. De minister van BZK heeft daarom op 1 juli jl. een brief gestuurd aan meer dan 45.000 huurders en eigenaren van kantoren die nog niet voldoen aan de energielabelplicht. Deze brief is als bijlage toegevoegd.

Een deel van deze eigenaren en huurders van kantoren zullen mogelijk contact opnemen met uw gemeente met vragen over de energielabelplicht en op welke wijze zij hun pand hierop moeten aanpassen.

De gemeente (of de regionale uitvoeringsdienst) moet als bevoegd gezag uiteindelijk vaststellen of de Label-C-plicht voor een bepaald kantoor geldt en daarop handhaven. Daarnaast heeft de gemeente ook eigen kantoren die mogelijk aan de minimale energielabel C moeten voldoen.

Welke kantoren zijn labelplichtig?

RVO ontwikkelde een GIS-viewer waarmee de kantoren in Nederland in kaart zijn gebracht. Daarbij is op basis van meerdere registraties een inschatting gemaakt van de kantoren die moeten voldoen aan de Energielabel C-verplichting. Ook de al geregistreerde energielabels zijn in de GIS-viewer

opgenomen. De informatie is te bekijken voor zowel een afzonderlijk adres als voor een gemeente als geheel en is te vinden via <https://bit.ly/2QENA4Z> Uw gemeente kan toegang krijgen tot een overzicht welke kantoren nog niet voldoen aan de verplichting zodat hier gericht toezicht op kan plaatsvinden¹. Met deze gegevens kunt u uw gemeentelijk vastgoedbedrijf ook wijzen op eventuele noodzakelijke aanpassingen die nodig zijn om aan de labelplicht voor kantoren te voldoen.

Extra geld voor toezicht en handhaving

Voor toezicht en handhaving op de labelplicht is tot 2030 circa € 12 miljoen beschikbaar voor gemeenten en gemandateerde Omgevingsdiensten. Jaarlijks wordt een deel van de € 12 miljoen uitgekeerd via het gemeentefonds. In 2021 wordt via de meicirculaire € 1,7 miljoen uitgekeerd. De verdeling van de middelen vindt plaats op basis van het aantal bedrijfsvestigingen per gemeente. Uw gemeente kan ervoor kiezen om de middelen in de regio te bundelen en uitvoering gezamenlijk te organiseren, bijvoorbeeld via de Omgevingsdienst.

Aan de slag

Vanuit uw rol als bevoegd gezag kunt u aan de slag. De aangeboden hulpmiddelen van RVO kunnen u daarbij helpen. Door uw toezicht en communicatie zodanig in te richten dat wordt voldaan aan de label C verplichting wordt op effectieve wijze extra energiebesparing gerealiseerd. Gemeenten kunnen ook zelf het goede voorbeeld geven met het treffen van duurzame maatregelen en het voldoen aan de wet. Bovendien bespaart u daarmee op uw energiekosten!

Vragen

Voor vragen kunt u contact opnemen met Joris Taanman, beleidsadviseur energie bedrijven en utiliteit via het telefoonnummer in het briefhoofd.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur

---

¹ Uw gemeente of Omgevingsdienst kan dit bestand opvragen door een e-mail te sturen naar labelckantoren@rvo.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2021-0000315236

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 1 juli 2021
Betreft Energielabel-C verplichting kantoren

Geachte heer, mevrouw,

U ontvangt deze brief omdat u volgens onze gegevens een kantoorgebouw in bezit of gebruik heeft¹. Kantoorgebouwen moeten per 1 januari 2023 minimaal energielabel C hebben om nog als kantoor gebruikt te mogen worden. Dit is in 2018 wettelijk vastgelegd in het Bouwbesluit. De datum waarop aan deze verplichting voldaan moet worden nadert snel dichterbij. Daarom is het verstandig nu te controleren of uw kantoor onder de verplichting valt en om energiebesparende maatregelen te nemen, als uw kantoor nog niet voldoet.

De energiebesparende maatregelen, die nodig kunnen zijn, verdienen zich vaak snel terug via een lagere energierekening. In de toelichting bij deze brief vindt u tips welke stappen u kunt zetten om aan de verplichting te voldoen en aan wat voor energiebesparende maatregelen u kunt denken (zoals toepassen van LED verlichting eventueel in combinatie met veegpulsschakeling, daglichtafhankelijke regeling of zonnepanelen).

In het kader van het in 2019 afgesloten Klimaatakkoord wordt momenteel gewerkt aan verdergaande verplichtingen voor bestaande gebouwen en de transitie naar een aardgasvrije toekomst in 2050. Met het oog op deze toekomst is het daarom verstandig om alvast te onderzoeken welke maatregelen nog meer mogelijk zijn om de energieprestatie van uw gebouw te verbeteren en op welke momenten deze getroffen kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan momenten van (groot) onderhoud, renovatie, vervanging van installaties of mutatiemomenten (dus bij verkoop of een nieuwe huurder). Op de website www.rvo.nl/energielabel-c-kantoren kunt u nagaan op welke kantoorgebouwen de verplichting voor energielabel-C precies van toepassing is en welke uitzonderingen er gelden.

Op de website www.ep-online.nl kunt u nagaan of uw kantoorgebouw een energielabel heeft en, als er een label is, welk label. Let er daarbij op dat een label 10 jaar geldig is. Een label dat vóór 2013 is afgegeven zal tijdig vernieuwd moeten worden. Indien uw gebouw nog helemaal geen energielabel heeft, dan is de eerste stap om inzicht te krijgen in de energieprestatie van uw gebouw.

---

¹ Indien uw gebouw geen kantoor betreft, kunt u deze brief als niet verzonden beschouwen.

Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen

Een deskundig adviseur <https://epadviseur.centraalregistertechniek.nl> kan u hierbij helpen.

De verplichting voor kantoorgebouwen om minimaal energielabel C te hebben zal per 1 januari 2023 gehandhaafd worden door gemeenten. U kunt bij vragen over deze verplichting alvast contact opnemen met (het lokale of regionale energieloket van) uw gemeente. Let op: indien per 1 januari 2023 niet voldaan wordt aan deze verplichting is de uiterste consequentie dat het gebouw niet meer als kantoor gebruikt zal mogen worden.

Datum
1 juli 2021

Kenmerk
2021-0000315236

Hoogachtend,
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Directeur-generaal Bestuur, Ruimte en Wonen

Toelichting: In 4 stappen naar energielabel C (of beter)

De benodigde investering in energiebesparende maatregelen voor het bereiken van label C is afhankelijk van de reeds genomen maatregelen. De meeste panden bereiken label C zonder ingrijpende maatregelen zoals het toepassen van LED verlichting eventueel in combinatie met veegpulsschakeling, daglichtafhankelijke regeling of zonnepanelen. De in energetisch opzicht slechte panden vergen meer maatregelen en dus een hogere investering. Veelal gaat het om spouwmuurisolatie en als dat geen optie is om gevel-, dak- of vloerisolatie.

Wat voor uw kantoorgebouw van toepassing is, hangt af van het energielabel. Heeft uw kantoorgebouw géén energielabel, of energielabel D t/m G? Volg de volgende stappen om uw pand voor 1 januari 2023 naar energielabel C of beter te brengen.

Stap 1: Vraag advies aan vakbekwaam EP-adviseur

Als u nog geen label heeft, kunt u advies vragen aan een erkend energieadviseur. (<https://epadviceur.centraalregistertechniek.nl>) Let erop dat uw energieadviseur een aantoonbaar vakbekwaam EP-adviseur is. Deze adviseur maakt een energielabel op.

Stap 2: Subsidiewijzer van RVO.nl

Er zijn verschillende financiële regelingen die u kunnen ondersteunen bij het investeren in energiebesparing, zoals EIA, ISDE, SDE++, zie hiervoor: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/verduurzaming-utiliteitsbouw>

Stap 3: Laat uw label registreren via ep-online.nl

Denkt uw adviseur dat uw gebouw energiezuinig is (A t/m C)? Dan kan uw adviseur een labelberekening maken, registreren en afmelden via www.ep-online.nl.

Denkt uw adviseur dat uw gebouw niet energiezuinig is (D t/m G), voer dan voor 2023 de maatregelen uit om in ieder geval op energielabel C te komen. Zorg indien mogelijk voor 'no regret'-maatregelen. Dit zijn maatregelen die bijdragen aan een energiezuinig en CO₂-arm kantoor en rekening houden met verregaande aanpassingen in de toekomst. Een voorbeeld hiervan is een maatregel die genoeg ruimte overlaat om een installatie later aan te passen aan de stand van de techniek.

Stap 4: Laat een nieuw energielabel opstellen

Schakel opnieuw een energieadviseur in om het nieuwe label vast te stellen en te laten registreren.